

Uzņēmumu kredībspējas izvērtēšanas aspekti, naudas plūsmas plānošana

Ieva Vērzemiece

MVU apkalpošanas daļas vadītāja

Ilze Mīlenberga

Kredītu analīzes nodaļas vadītāja

27.05.2015.

Citadele

Saturs

- Kredīta pamataspekti
- Galvenie izvērtēšanas kritēriji
- Kredībspējas izvērtēšanas vadlīnijas

Kredīta mērķis un termiņš

■ Iekārtu/transporta līdzekļu iegāde

- Kredīts vai līzings
- Līdz 7 gadiem

■ Apgrozāmie līdzekļi

- Kredītlīnija vai faktoringa
- Līdz 2 gadiem

■ Būvniecība, rekonstrukcija vai nekustamā īpašuma iegāde

- Kredīts
- Līdz 10 gadiem

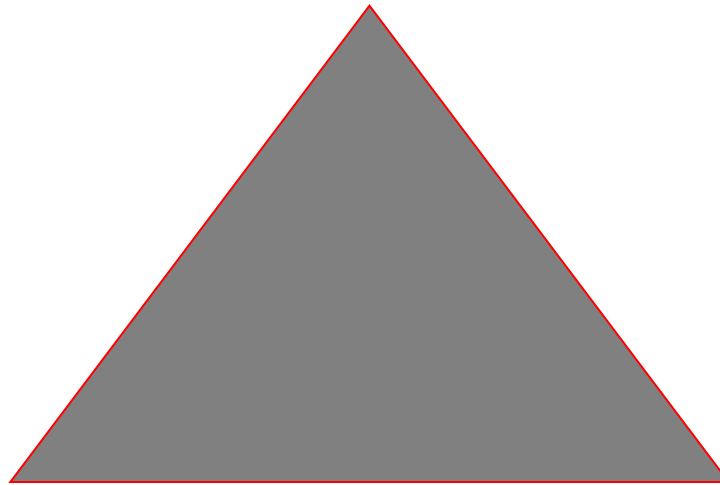

Aizdevuma atmaksas grafiks

- Aizņēmēja ražošanas specifika un sezonalitāte
- Projekta realizācijas gaita
- Iegādātā pamatlīdzekļa kalpošanas laiks
- Pamatsummas atmaksas atlikšana projekta realizācijas laikā
- Regulāri procentu maksājumi par aizdevuma izmantošanu - ne retāk kā reizi ceturksnī

Aizdevuma izvērtēšanas pamataspekti

I. Uzņēmuma
vadība

II. Uzņēmuma
finanses

III. Piedāvātais
nodrošinājums

I. Uzņēmuma vadība

- **Atbilstoša izglītība un/vai zināšanas**
- **Pieredze, nostrādātais laiks konkrētajā nozarē un vadītāja amatā**
- **Spēja pamatot projekta realizācijas nepieciešamību:**
  - Izprot un labi orientējas biznesa plānā, uzņēmuma gada pārskatā vai citos finanšu dokumentos;
  - Loģiski spēj pamatot uzņēmuma ienākumu un izdevumu prognozi;
  - Menedžments.
- **Reputācija, biznesa un sadarbības principi:**
  - Attieksme pret sadarbības partneriem;
  - Pieprasīto dokumentu iesniegšanas operativitāte;
  - Biznesa partneru un institūciju atsauksmes;
  - Informācija masu medijos, publiski pieejamās datu bāzēs.

II. Uzņēmuma finanses

- **Esošais finanšu stāvoklis**
- **Plānotais finanšu stāvoklis ar pamatotu prognozi**
(aizņēmēja ienākumu un izdevumu nākamajam periodam analīze)
- **Piesardzības un pamatotības princips**
(nedrīkst pārvērtēt uzņēmuma darbības rezultātus, pamatoti aprēķini)
- **Uzņēmuma lielums un finansiālā stabilitāte**
(saistību izpildes periods, faktiskā likviditāte)
- **Iespējamie nozares riski**
- **Uzņēmējdarbības riski**
(nepieciešamie pasākumi to mazināšanai)
- **Valsts atbalsts, ES līdzfinansējuma apmērs**
(ieņēmumi/ līdzekļi, kas nav saistīti ar aizņēmēja pamatdarbību)

III. Nodrošinājums

- **Nekustamais īpašums**

(zeme, ēkas, dzīvojamais īpašums, komercielpas utt.)

- **Komerčķīla uz aktīviem**

(iekārtas, krājumi, prasījuma tiesības, kapitāla daļas, preču zīmes utt.)

- **Galvojumi**

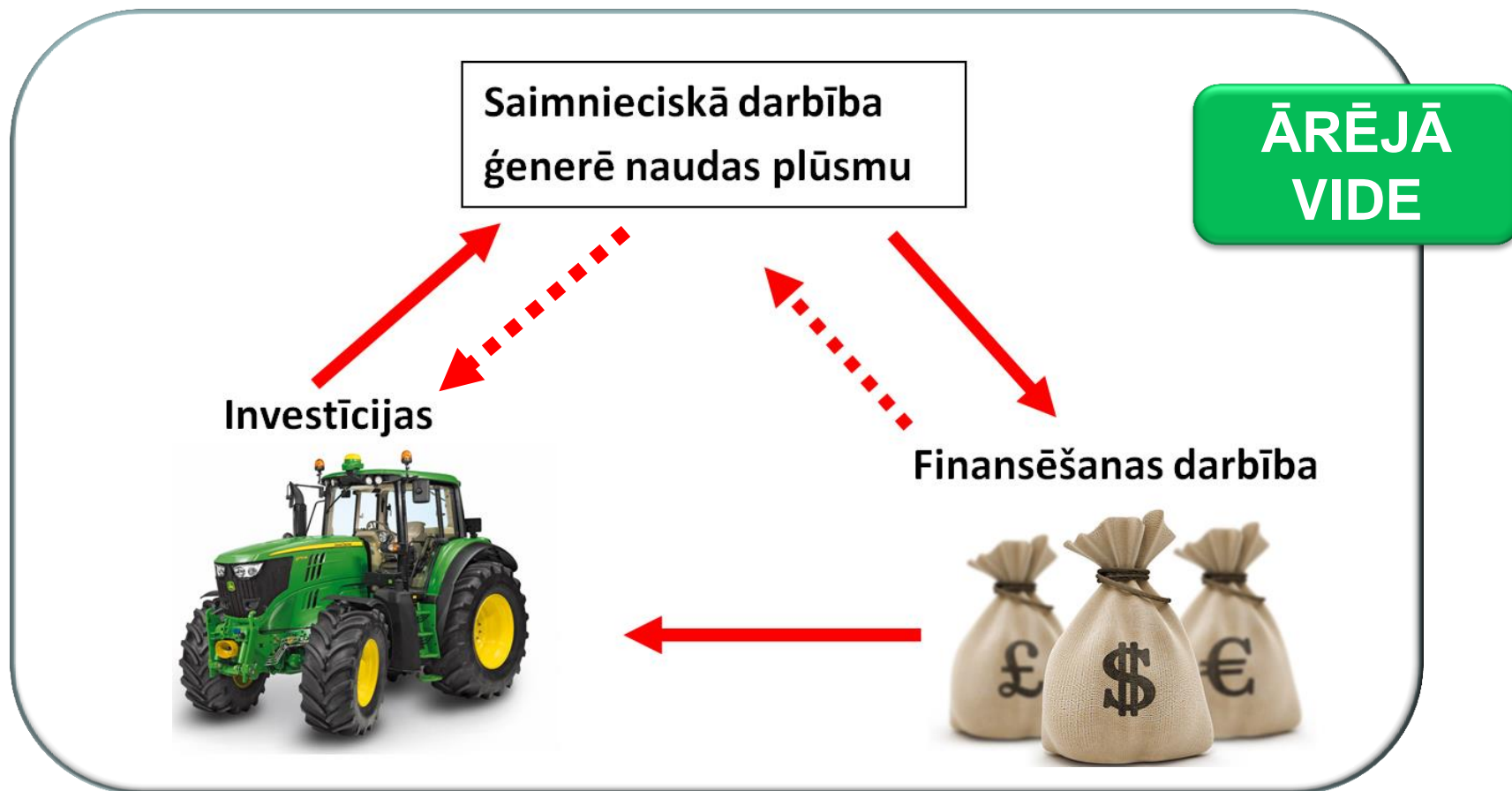
(Fizisku personu, patiesā labuma guvēju un citu uzņēmumu galvojumi)

- **Altum garantija**

NB! Svarīga ir aizdevuma pret nodrošinājumu attiecība

Uzņēmuma darbības plānošana

Saimnieciskās darbības pietiekamības izvērtēšana ražošanas resursu atjaunošanai

Investīcijas, veids	Investīciju summa uz 1 slaucamu govi, EUR	Atmaksāš anās, gadi	Gada amortizāci ja uz 1 slaucamu govi, EUR	% maksājums, EUR	Investīciju atmaksāšana gadā (ps +%), EUR
Ferma (pēc LAD)	3000	15	200	120	320
Govs	1000	5	200	40	240
Zeme (0.5ha uz 1 govi)	1000	20	50	40	90
Lauksaimniecības tehnika (pēc LAD)	1050	7	150	42	192
Kopā (uz 1 govi)	6050	10.1	600	242	842
Kopā (uz 1 kg piena, pie 10 t izslaukuma), EUR/kg			0.060	0.024	0.084
Papildus nepieciešami apgrozāmie līdzekļi 750 - 1000 EUR uz govi.				30	0.003
					0.087

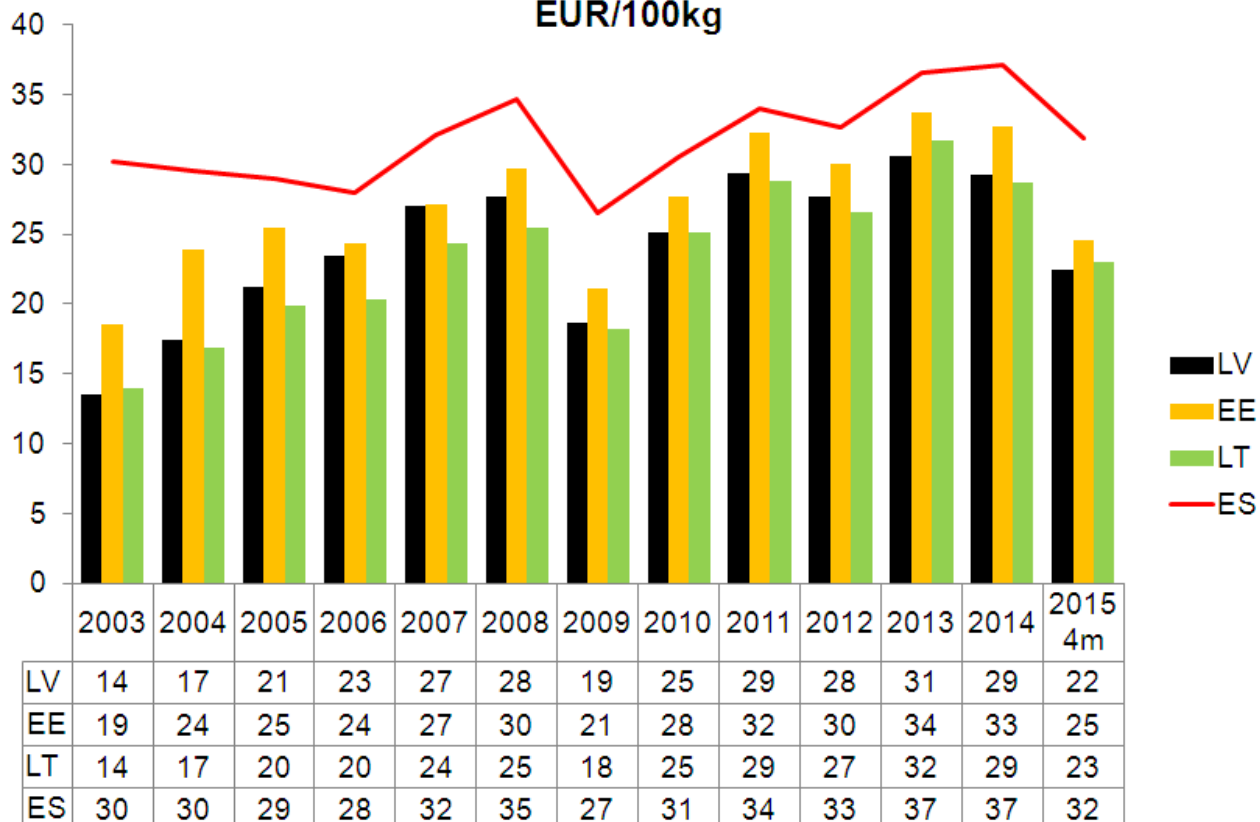
Plānošanas priekšnosacījums – esošās situācijas apzināšanās (1)

- **Ārējie faktori - nozares riski un iespējas**
  - **Produkcijas noieta tirgi**
  - **Cenu svārstības**
  - **Normatīvo prasību ietekme**
  - **Laika apstākļu ietekme uz ražību un pašizmaksu**
  - **Slimību ietekme uz saimniecisko darbību**

Cenu izmaiņas

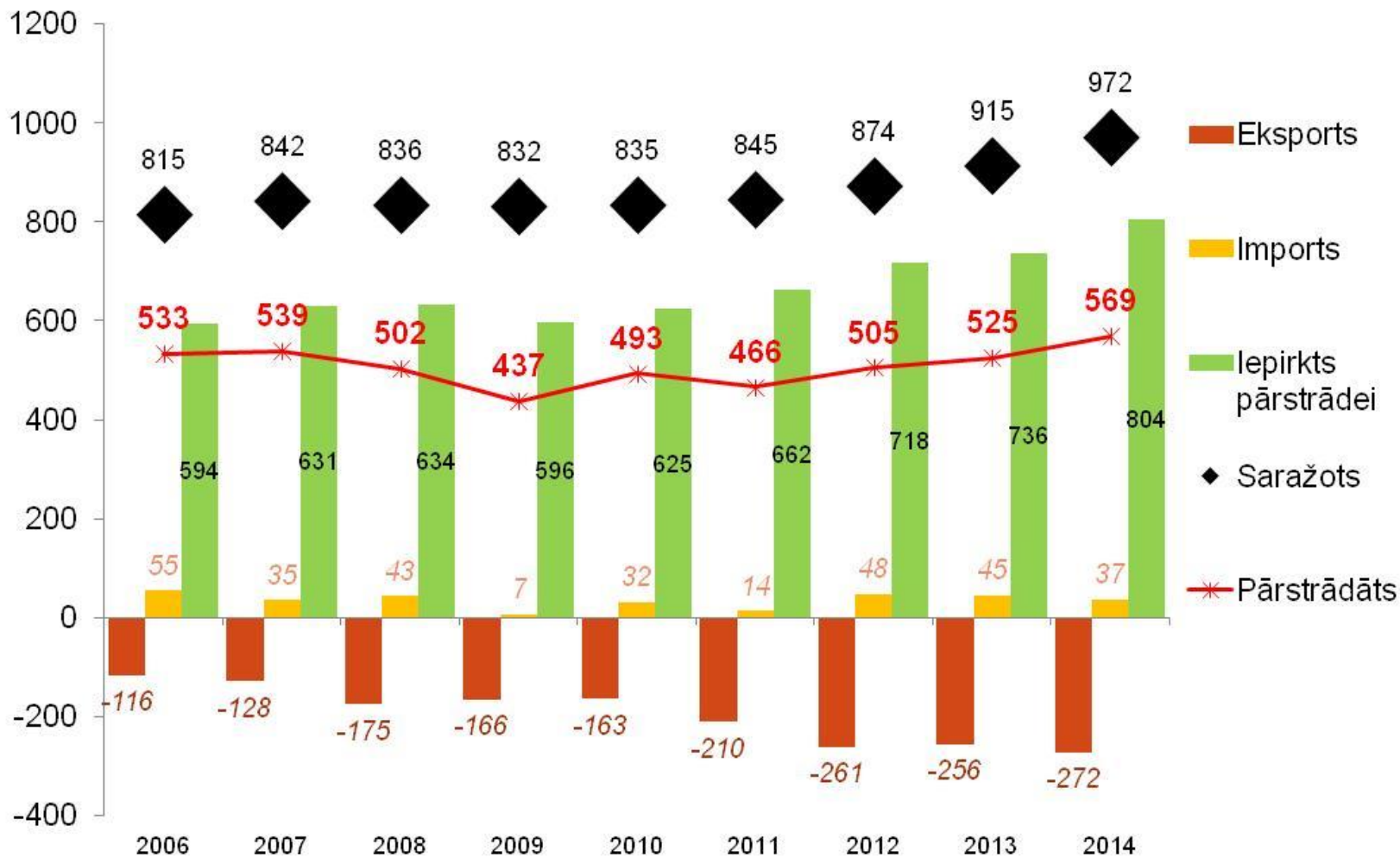
Vidējās piena cenas Baltijas valstīs un ES, 2003-2015.4m,
EUR/100kg

Citadele

Noieta tirgus

Piena ražošanas, importa un eksporta apjomi

Plānošanas priekšnosacījums – esošās situācijas apzināšanās (2)

- Jābūt skaidrībai par katra produkcijas veida pašizmaksu
  - Kuras pašizmaksas pozīcijas ir iespējams ietekmēt? Kā?
  - Vai preces realizācijas ieņēmumi sedz pilnu aprēķināto pašizmaksu? Kādas ir pieļaujamās preces realizācijas cenas svārstības?
  - Kādi ir ražības un pašizmaksas rādītāji, salīdzinot ar nozares vidējiem un labākajiem uzņēmumiem?
  - Saņemamo subsīdiju un blakusproduktu realizācijas ieņēmumu ietekme uz pašizmaksu.

Plānošanas priekšnosacījums – esošās situācijas apzināšanās (3)

- **Jābūt skaidrībai par nepieciešamajiem resursiem kvalitatīvas produkcijas saražošanai**
  - Vai saimniecības rīcībā ir pietiekami resursi, lai nodrošinātu procesu?
  - Kuras ir šaurās vietas?
  - Vai saimniecības rīcībā nav lieki resursi?
  - Resursu nomaiņas plāns darbības nepārtrauktības nodrošināšanai

Saimnieciskās darbības plānošana

- Optimistiskais un piesardzīgais scenārijs
- Izmaksu plānošana = vēsturiskie rādītāji + pamatota izmaksu optimizācija
- Ražošanas apjomi = ražošanas kapacitāte + noieta tirgus
- Uzkrājumi paredzamiem “neparedzētajiem” izdevumiem
- Realizācijas cena – sekojot līdzīgu cenu veidojošajiem faktoriem un balstoties uz cenu vēsturi ilgākā laika periodā
- Jūtīguma analīze uz dažādu pozīciju izmaiņām

Resursu plānošana

■ Kādi resursi nepieciešami,

- lai saglabātu saimniecisko darbību esošā līmenī?
- lai optimizētu izmaksas?
- lai attīstītos un paplašinātos?

■ Kad uzņēmums var atļauties veikt investīcijas?

- Scenāriju analīze – Kur investēt? Vai investēt? Kāda ir ieguldījumu atdeves rādītāji dažādiem ieguldījumiem?
- Jūtīguma analīze – pirms lielu projektu īstenošanas jāsaprot, kādas cenu/ražības rādītāju u.c. faktoru svārstības uzņēmums ir spējīgs paciest?
- Investīciju atmaksāšanās (jāiekļauj produkcijas pašizmaksas aprēķinā - tehnika – 5 gadi, būves 10 – 20 gadi, zeme – 20 gadi)
- Uzņēmuma darbības paplašināšanās = nepieciešamība pēc papildus apgrozāmajiem līdzekļiem

Apgrozāmo līdzekļu plānošana

- Apgrozāmo līdzekļu aprites cikls
- Īstermiņa cenu svārstības
- Sadarbības partneru (debitoru) maksātspēja
- Investīciju projekti, kas vērsti uz saimnieciskās darbības paplašināšanu = nepieciešamība pēc papildus apgrozāmajiem līdzekļiem
- Ja saimnieciskās darbības apjomi nepieaug, finansējuma līmenim apgrozāmajiem līdzekļiem nevajadzētu pieaugt – līdzekļiem, kas ieguldīti ražošanā, jāatgriežas realizējot produkciju

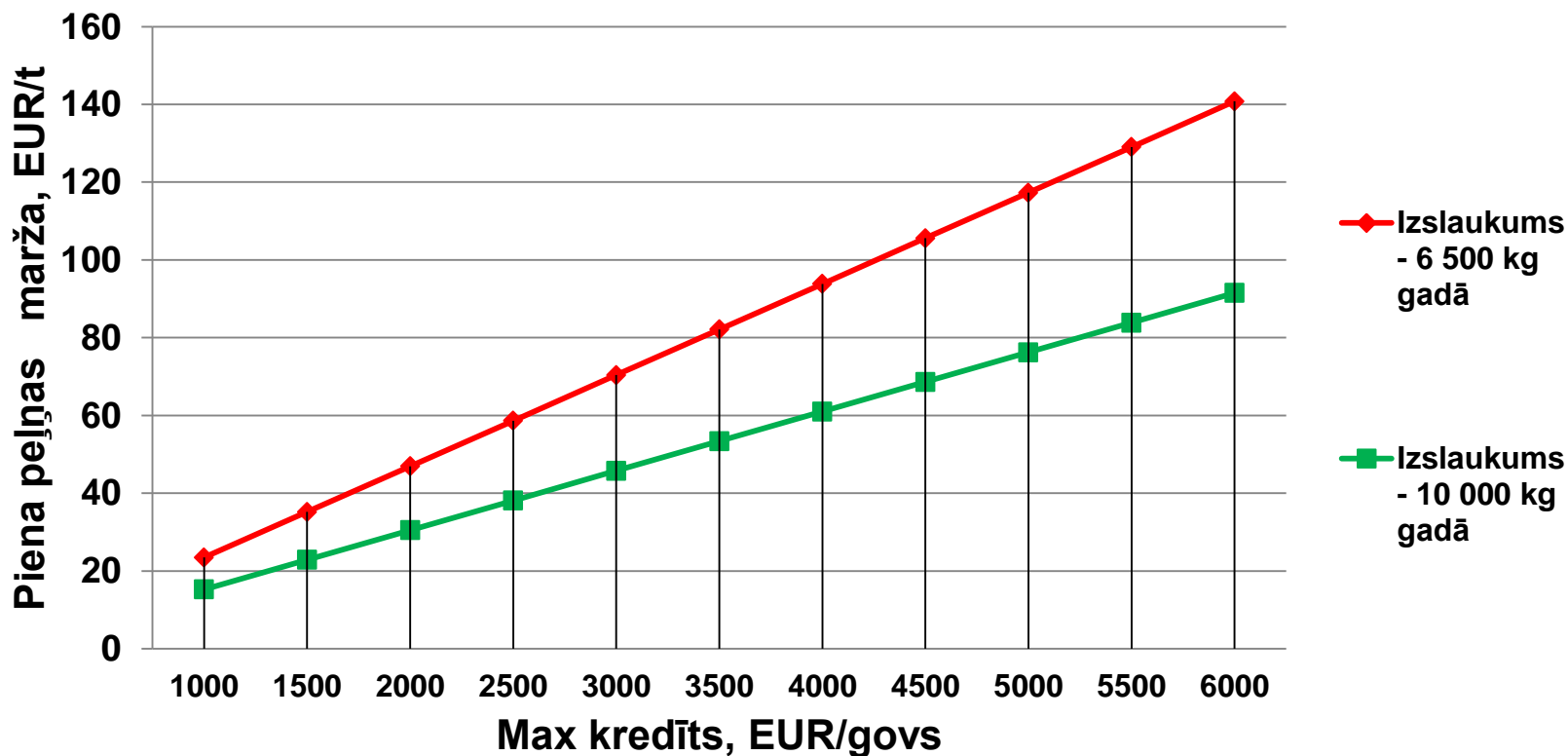
Kredīta summas noteikšana

- Naudas plūsma, ko uzņēmums spēj novirzīt kredītu maksājumiem gadā
- Uzņēmumam piemērojamais kredīta termiņš, balstoties uz uzņēmuma aktīvu/bankas kredīta nodrošinājuma struktūru
- Kredīta nodrošinājums
- Kredīta mērķis
- Plānotās investīcijas tuvāko gadu laikā
- Bilances struktūra

Piemērs:

maksimālais 10 gados atmaksājamais kredīts uz 1
slaucamu govī atkarībā no piena peļņas maržas

==
Citadele

Piena peļņas marža = piena un blakusproduktu realizācijas ieņēmumi +
subsīdijas – tiešās ražošanas izmaksas (neskaitot nolietojumu un procentu
maksājumus)

Iemesli kredītu atteikumiem

- Nepietiekams ekonomiskais pamatojums, nav izvērtēti visi riski
- Nepietiekama naudas plūsma projekta realizācijai un kredīta atmaksai
- Nepietiekams nodrošinājums
- Nepietiekams uzņēmuma paša ieguldījums
- Pieredzes trūkums attiecīgajā nozarē vai jomā
- Lielas saistības finanšu institūcijās
- Nodokļu parādi
- Apgrūtināti klienta īpašumi (zemes nomas līgumi)
- Atkarība no viena piegādātāja vai pircēja

Paldies par uzmanību!

Kontakti:

Tālr.: 6 701 0000

E-pasts: business@citadele.lv

www.citadele.lv

Citadele